

Tantárgy neve: Állattenyésztéstan II. (MTBM7007)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” 67/33 (kredit%)	
A tanóra típusa és óraszám a: 28 óra előadás és 14 óra gyakorlat az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők : -	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok : -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5. félév	
Előtanulmányi feltételek: -	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása 3-4 mondatban, valamint 14 (végzős MSc esetén 9) hetes bontásban az előadások

A tárgy képzési célja, hogy az általános élettani, tenyésztési ismeretekre alapozva megismertesse a hallgatókkal a baromfi fajok és a sertés faj tenyésztésének, tartásának legfontosabb ismereteit. Európai Unió ismeretekkel, továbbá megfelelő szintű gyakorlati ismeretekkel rendelkezzen a sertés és baromfifajok tartása, tenyésztése terén a termelés közvetlen irányításhoz, valamint egy adott gazdaságban alkalmazott technológiai folyamatok szükség szerinti módosításához. Ismerje a sertés és baromfifajok élelmiszerláncban betöltött szerepét. Munkájuk során olyan megoldásokat tudjon előnyben részesíteni, amelyek a társadalom és az egyének egészségét támogatják, illetve a környezet védelmét is eszem előtt tartják. Felkészíti a hallgatót tanulmányainak mesterképzésben való folytatására.

- 1.A vágósertés előállítás táplálkozási, nemzetgazdasági és külpiaci jelentősége. A magyarországi sertéságazat helyzete. A sertés testének felépítése, testtájainak jellemzői. Küllemi bírálat.
- 2.Fajtaismeret: A sertésenyésztésben alkalmazott tenyésztési eljárások. Tenyészértékbecslés, tenyész-kiválasztás a sertésnemesítésben.
- 3..Tartástechnológia: Tenyész kanok és tenyész kocák (üres, vemhes és szoptató) tartása; szopós és választott malacok tartása; hízósertések tartása.
- 4.A sertés vágása, minősítése, kereskedelmi típusok. A serteshús minősége és az azt befolyásoló tényezők. Hústermelési értékmérő tulajdonságok.
5. A sertések reprodukciós értékmérő tulajdonságai. A sertés szaporítás technológiája, a fiatzatás higiénája.
- 6.A sertések korcsoport és hasznosítási irány szerinti takarmányozás (kanok, tenyész kocasüldők, üres és vemhes kocák, szoptató kocák, szopós és választott malacok, hízó).
7. Termelési integrációk a sertéstartásban. A sertéstartás főbb állategészségügyi kérdései. A sertés alapvető viselkedési módjai. A sertéstartás hatósági, jogszabályi keretei.
8. A baromfifajok domesztikációja, származása. A baromfitenyésztés és áruterelés nemzetközi és hazai jelentősége, helyzete. A világ baromfitermék kereskedelmének jellemzői.
9. A tojástermelés biológiai és hormonális alapjai. A tojás képződése. Keltetésre alkalmas tojások termelésének feltétele és módja. A keltetés biológiai, fizikai, mechanikai tényezői. A keltetés anyagcsere folyamatai. A keltetés sajátosságai baromfifajonként. A kelés és az öntáplálkozási idő szak jellemzése a baromfifajoknál. Ivarmeghatározási eljárások, a szexálás módjai, jelentősége.
10. A tojástermelést és annak mértékét meghatározó genetikai tényezők. A tojástermelésért felelős alaptulajdonságok.
11. Tenyésztési módszerek a baromfifajok teljesítőképességének növelése érdekében. Hibridizáció az egyoldalú tojástermelő és hústípusú populációkban. A hústermelő-képesség növelésének tenyésztéstechnikai lehetősége az egyes baromfifajoknál. Hústermelésre irányuló szelekció.

12. A baromfi genetikai sajátosságai. Az egyes értékmérő tulajdonságok öröklődése, a mennyiségi tulajdonságok közötti genetikai korrelációk. Autoszomális és ivarhoz kötött öröklésmenetek a baromfitenyésztésben. A törpésített hibridek genetikai alapjai, előállításának genetikai lehetőségei és gyakorlati korlátai.
13. Takarmányozási módszerek a baromfi árutermelés és tenyészállat nevelés folyamán. A baromfi mesterséges termékenyítése. Tartási, takarmányozási, klimatikus faktorok a baromfi spermatermelésére, minőségére és termékenységre. A baromfi vágóhídi minősítése.
14. A különböző baromfifajok vágási teljesítménye. A húsmínőség és a vágott test értékelésének szempontjai. A kor, ivar, a szelekció és a takarmányozás befolyása a húsmínőségre.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

1. Novotniné Dankó Gabriella (szerk.)(2015): Sertésenyésztés. Szaktudás Kiadó, Budapest. ISBN:987-615-5224-62-1
2. Horn Péter szerk. (2000): Állattenyésztés 3. Sertés, nyúl, prémes állatok, hal. Mezőgazda Kiadó, Budapest. ISBN: 9632862961
3. Horn Péter (szerk.)(2000): Baromfi, haszongalamb. Mezőgazda Kiadó, Budapest. ISBN: 963935854 1
4. Mihók S.: Baromfitenyésztés I. Debrecen, egyetemi jegyzet. 1999.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a sertés és baromfitenyésztés és tartás alapvető szakkifejezéseit, fogalmait
- Ismeri a korszerű technológiákat és azok gyakorlati alkalmazását.
- Birtokában van a sertés és baromfitartás területén alkalmazható vezetélméleti és szerveztirányzási ismereteknek, a munkaszervezetek hatékonyságának és egészséget támogató voltának erősítése érdekében.
- Ismeri az sertés és baromfi ágazatokra vonatkozó Európai Unió és a magyar jogi szabályozást.

b) képességei

- Képes a sertés és baromfi termék előállítás folyamatában fellépő rutinszerű problémák felismerésére és annak megszüntetésére.
- Képes az élelmiszerlánc-biztonsági alapelveket betartani és betartatni.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a környezetvédelmi, higiéniai, élelmiszer-biztonsági, élelmiszer-egészségügyi, munkavédelmi előírásokat, valamint betartja és betartatja azokat.
- Képes az ágazatra vonatkozó előírások, jogszabályok értelmezésére, azokat betartja és betartatja.
- Megfelelő kommunikációs képességgel rendelkezik, amely alkalmassá teszi szakmai véleménye, álláspontjának megfogalmazására és –vita esetén- annak megvédésére.

c) attitűdje:

- A szakmai kérdésekhez konstruktívan áll hozzá
- Érzékeny a sertés és a baromfi ágazatban felmerülő problémák, az újabb termelési irányzatok iránt és törekszik azok megoldásár illetve bevezetésére.
- Felelős az élelmiszerlánc-biztonsági feltételek betartásáért.
- Önállóan végzi feladatait.

d) autonómiája és felelőssége:

- Képes önálló gondolkodásra, a sertés és baromfitenyésztéssel foglalkozó mezőgazdasági vállalkozások termelői és operatív irányítói feladatainak ellátására.
- A feladatai ellátása során fellépő döntéseiért, saját és a rábízott munkaerő munkájáért felelősséget vállal.
- Véleményét önállóan, szakmailag megalapozottan és felelőssége tudatában fogalmazza meg.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Rózsáné Dr. Várszegi Zsófia, egyetemi adjunktus, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

Novotniné Dr. Dankó Gabriella, egyetemi docens, PhD

Évközi ellenőrzés módja (pl. 1 db évközi zárthelyi dolgozat):

--

Számunkérés módszereinek részletei (pl. szóbeli, írásbeli, szóbeli és írásbeli, gyakorlati jegy, megajánlott jegy, stb.):

Írásbeli vizsga a félév végén

Az aláírás megszerzésének feltételei (pl. jegyzőkönyv, tanulmány, tervezési feladat dokumentációja, stb.):

Óralátogatás, melyet a tantárgy oktatója folyamatosan ellenőriz. A megengedett hiányzás az órák 30 %-a.

Vizsgakérdések, tételsor:

1. A vágósertés előállítás táplálkozási, nemzetgazdasági és külpiaci jelentősége.
2. A sertéságazatot terhelő gondok.
3. A sertésenyésztésben alkalmazott tenyésztési eljárások. A hibridizáció célja, fontosabb sertés hibridek ma Magyarországon.
4. Fajtaismeret: a nagyfehér és lapály fajták, a duroc, pietrain, mangalica, hampshire fajták ismertetése.
5. A sertés szaporodásbiológiája, a koca nemi működésének élettana. A sertések reprodukciós értékmérő tulajdonságai.
6. A sertés szaporodásbiológiája és a kan nemi működésének élettana. A szaporítás technológiája, pároztatási módszerek.
7. Tenyészszülő nevelés és az utánpótlás beállítása. Írja le egy tenyészkoça életszakaszait: elnevezését, jellemző tömegét a különböző életszakaszokban, élettani állapotban; ivari ciklusának hosszát; tenyésztésbe vételének idejét; vemhességi idejét; tenyésztésben tartásának idejét, stb.
8. Tenyészkocek (üres, vemhes, szoptató) tartása és takarmányozása, gondozása. Tenyészkanok tartása, takarmányozása, gondozása.
9. Az izomműködés élettana, az izomműködés energiaszfaramatai, a vágás utáni biokémiai változások.
10. Hústermelési értékmérők, a hús minőségét meghatározó tulajdonságok. A sertés vágása, minősítése, kereskedelmi típusok.
11. A sertés emésztésének sajátosságai, a takarmány alkotórészei és a használatos takarmányok.
12. Írja le egy hízősertés életszakaszait (elnevezését, jellemző tömegét a különböző életszakaszokban, tartástechnológiai helyeit - melyik élettani szakaszban hogyan, hol tartják-, mennyi a napi súlygyarapodása, a fajlagos takarmány felhasználása, színhúskihozatala, stb.) és a hízősertések takarmányozásának alapelveit.
13. A sertés alapvető viselkedési módjai, a koca ivarzási tünetei.
14. Az iparszerű sertéstartás jellemzői. A steressz, hormonális változások stressz-hatásra, az állatra ható főbb stresszorok.
15. A baromfitenyésztés gazdasági jelentősége
16. A tojás felépítése, minősítése
17. A baromfi tojásrakása

18. Embrionális anyagcsere-folyamatok
19. A keltetés tényezői, keltetési idő fajonként
20. A tojástermelést meghatározó alaptulajdonságok
21. A tojáshozamot meghatározó környezeti tényezők
22. A hústermelést befolyásoló belső tényezők
23. A hústermelést befolyásoló külső tényezők
24. A takarmányértékesítő képességet befolyásoló tényezők
25. Tojótyúk takarmányozása
26. Ketreces tojótyúk tartás
27. Mélyalmos tojótyúk tartás
28. Brojlerek tartása, takarmányozása
29. Pecszenyepulyka nevelés technológiája
30. Pulyka tenyésznövendé nevelés
31. Törzskacsa tartás
32. Kacsa tenyésznövendék nevelés
33. Pecszenyekacsa nevelés technológiája
34. Lúd értékmérő tulajdonságai
35. Törzslúd tartás
36. Pecszenylúd előállítás
37. Tenyésztési módszerek a baromfitenyésztésben